

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
11 Iuliu st. v.
23 Iuliu st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 28.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Elmira.

— Roman original. —

(Urmare.)

PARTEA III.

I.

Sunt femei, cari iubind în ascuns, după o amăgire grea, devin aspre cu sine, supunându-se la ori ce probe și abnegări. Și cu cât inima li e mai nobilă, cu atât conștiința li e mai neîmpăcată. Le pare totdeauna, că nu fac din destul, séu că sunt povara altora. Nu se fereșc de strapăte ori sbuciumări, suportă cu abnegațiune și nu tradéză nimica.

În giurul iubitor al părinților, Elmira își restaură puterile trupești și sufletești. Linișcea familiei influință ca aerul curat asupra unuia ce mai de mult fu închis în o pivniță cu miasme. Sorbiă cu nesățiu fericirea, ce se respândia din toate direcțiunile asupra ei.

Ierăș prinse vechile ocupări, ierăș se învêrtia în ale casniciei ca mai înainte, de și în cei trei ani de absență Lia deveni o flóre în urma altei flori. Eră drăgălașă copila, Iancu sprinten, ier relațiunile financiare cam complanate.

Resună și un cântecel ori glumă, séu alte petreceri inocente. Totuș Elmira nu mai găsi vechea pace. Decise, că va întră ierăș pe cariera ce a părăsit-o.

Pentru totă lumea n'aru fi lăsat'o părinții, căci apropiându-se plecarea lui Iancu la universitate, nu rămneau ei mai de tot singuri? Dar ea le spuse așa de lingușitor, așa de frumos, că face acesta pentru Iancu, cât se'nvoiră. Ea cetise dar cu bucurie, că o damă din localitate cercă o conversătore. Numai decât se și prezentă.

Într'un salon fôrte elegant al otelului de frunte o primi o femeie tineră și frumoșă.

— Dta ești? — întrebă aceea făcându-i semn să ocupe loc.

— Elmira Scurtescu, dna mea!

— Nume străin. De ce naționalitate?

— Română!

Nu arêtase dama încă nici cea mai mică îndestulare ori neîndestulare, când o întrebă de știe ceti?

Elmira se pâli, dar primi cartea ce i-o întinse.

Eră întâmplare ori ce? Opul conținea cântecele lui Heine, cari au eseriat straniul lor farmec în epoca ei mai fericită.

La început ceti încet, cam tremurând, însă cu ce înțelegere pentru amarul și deserațiunea poetului? Cu ce resunet viu cetia chinurile durerii și pătımósa ironizare a sufletului întristat de mórte?

Părea că nu ceteșce, ci svêrcolită în mahniri, își reamintése vis, plăceri, trai și amăgiri...

Ochii cei mari ai damei o pestreceau întrebându-se: să fie pățit ore ea așa o durere adâncă, așa un amar crud și sfâșiător? Astfel nu cetesc ființe fericite, astfel bocesc numai inimile ce-au luptat cu mórtea, atunci când li se răpi ceea ce avură mai scump și mai iubit!

Fiori o trecură ascultând recitarea pătımósa, până ce ultimul cuvânt se stinse ca oftatul muribundului.

Urmă o scurtă paușă, apoi dómna declară, că e mulțămită și că o primeșce.

Elmira i mulțami, apoi o salută și se duse acasă, promițând a se rentôrce cât mai curênd spre a-și ocupă locul.

Dar cine eră dama aceea, de unde venise, și care i eră istoria trecutului?

Îndeșert voiă să ghicescă: asta formă o taină în mijlocul orașului.

Viola de St. Louis se introduse damă aceea în cartea otelului, al cărui front il locuia, și sub acest nume o înregistră și jurnalul local.

La început lumea o credea franceză, venită dela Paris. Însé înțelepții societății înalte susțineau că dënșă e englesă, pentru că avea un naturel rece, nepăsător, și plin de pace măreță, în care se vedea numai câte o ironică aruncare a buzei de-asupra.

De sigur dispunea de averi mari, căci garderoba ei se întrecea în perfecțiuni artistice. Damele mai de modă ale aristocrației erau invinse când ea se arêtă pe promenadă, însoțită de un bărbat asemenea străin, ce locuia vis-a-vis peste piațul cel mare.

El o trată cu profund respect numindu-o „Signoră”.

De aci în colo circulă interesul numai pentru signora cea frumoșă. Toți doriau a o vedé, toți a-i se închină ca unei regine...

Ea ênsaș se îngrozí de senzațiunea ce produse. Se îngrozí a-și petrece între ómenii ce vorbiau niște limbi urite, în un aer infectat de miasmele casamatorlor... Eră o damă cu gusturi resfătate, pricepea în adevêr mult din arte, și asemenea ființe sufer fisic în condițiuni mici și triviale.

Signora se urea ușor, fiind greu a o mulțami. Numai cail ei escelenți, confecționarul dibaciu, și artele ce profesă, i oferiau plăcere.

Eră frumoșă, și ea șciea acesta. Avea o talie junonică, și iubiă colorile întunecate și vestimintele de croiul luat model din tablourile lui Van Dyk.

Numele însoțitoriului ei eră Stîrcea, el se tragea din o veche viță a brezdei Moldovenești: Peste obiceiul

junilor boeri, el se ocupă de științele serioase și cutriărând lările în lung și curmeșiș pentru studii istorice, se întorse prin Italia, unde audi pe Signora cântând musica lui Rossini, în „Barbierul de Sevilla“.

De doi ani dënşa eră „stéua“ tuturor stagiunilor unde petrecea. Ce-a produs ea, n'a fost întrecut de nime.

Sânt mominte în cariera ori cärei artiste, când traiul i apare un șir de sərbători și triumfe, când toți pronunțiä numele ei, când public și artiști, sânt norociți putënd sã se ocupe de ea și de talentele ce posede.

În așã un zenit sta Signora Viola. În lumea artistică se presintă ca dăruițorea frumosului perfect, publicului i aduse distrageri deliciose, directorilor bani, ier leilor sociali prilegi de buchete și donuri pretiose.

Cântase în acea sërã pentru a dóua órã pe scena teatrului Argentin din Roma, și cântã tóte partiile cu „mäiestate“ cum enunțiau criticii. Ovațiuni entusiaste și flori în coróne acoperiau scena. Între aplauze sgotmótose reveni dënşa ca o reginã, închinându-se falnic c'un suris de ghiață.

Așã eră ea afarã de rol, indiferentã și nepăsãlóre. Rãpise pe mulți prin genialitatea și frumseța ei perfectã; dar ori cine se convinsese de imposibilitatea a-i câștigã niște afectii de intimitate.

Cuvëntul „artistã“ nu tot de una e sinonim, cu femeia consciințosã. La Signora însë se potrivia si óre cum?

Prin o conduitã esemplarã, de care nici ura ori maliția nu cutezã sã inventeze vr'o istoriórã sêu picanterie romanticã.

Virtutea pórtã semnificațiunea sa în ton, în mișcare, în libertatea risului și în ținuta corpului. Ades numai din încretirea buzelor cunoșci masca pusã pe frivolitatea unei desmëțate.

Tóte se pot simula, nu însë virtutea și curãția minime!

Signora nu erã prefăcutã, nici slobodã ca vivandierele; dar avea farmecul a petrece în mod spiritual, far a rãni, eschidea ori ce aluziuni de simtimente mai gingașe.

Pósedã în tóte perfectiune, și o înaltã genialitate. Cu vocea și prinderea părților mai dramatice, portã penelul cu multã artã, și cu nemãrginitã fantasie. Făcuse și din asta studii fórte seriose, și totuș o părere generalã erã, cã în calitãțile escelinte lipsiã adevëratul ornament al femeiei, lipsiã simțirea cãldurósã!

Între tóte ovațiunile, florile și epistolele ce primi în acea sërã, nici pe una nu învrednici a o redicã, afarã de-a lui Stírcea. Ea tresãri repetiind numele lui, și aducându-ș aminte de strãinul ce o urmãriã din logea scenarã.

La óra ei de visitã între mulțimea de óspeți adoratori și stimãtori, pe el îl gãsi întâi. Nu se putea spune, cã îl distinsese, de atunci însë zãcea ceva deosebit în felul cum petrecea cu el.

Și Stírcea cãșcigã prin asta interesul omenimeii ce-l privise preste umër. Cei mai sumeți cercau cunoșcintã modestului invëtãt, preste care o steua reversã razele sale.

În preferința lui, nu o molestã cu amor, ci urmãrind tóte pasiunile jocului, originalitatea inspirațiunilor, și furtunósele caractere a proiectelor ei de picturã, se mirã de contrastele ce se reuniau în ființa ei genialã.

Nu înțelegea, cum de conceptul idealelor ei de înaltã cãldurã și poesie, trăiau în o realitate rece, nepăsãtóre, de multe ori ridëtóre de simțimentele mai sãnte. În atmosfera culiselor se otrãvesc moravurile bune, dar atunci Signora nu remãnea crin, idealele ei nu aveau curãția sublimitãților?

Ceea ce-l surprinsese în studiarea caracterului ei fu, cã de-odatã în centrul triumfelor abđise de teatru.

— E bine sã culegi flori pãnã e vërã, de se apropie tómnã, s'a isprãvit! — așã respundea ori cui.

— Genialele ei caprițe vor inebuni-o — esclamarã admiratorii aflând, cã porneșce în cãlëtorie, avënd singurul scop a cercã pëcate ascunse sub tittle și munți de aur.

Șcieau multi cã Stírcea i-a închinat vieța, și cã ea îl respinsese. Dar cã dete voie a o petrece ori unde, de asta dubitã fieșce-cure.

Erã sərbãtoritã, avutã și independentã, și totuș permise numai lui a o însoți. Lui! care în asprã simplitate, trăia fãrã sãrãcie, dar și fãrã acele deçi de mërnuțuri ce completezã traiul vlãstarilor din castele nobile.

I spusese, cã e ultimul descendinte al familiei sale, nu avea legãturi fragede, cari l'ar fi putut fiesã de un punct anumit al pãmëntului. Ori priviã îndërëpt ori înainte, erã singur, singur pãnã ce nu vëđu pe Signora ce-i aprinsese schintéua unei adorãri nemãrginite.

Usã darã cu drag de permisiunea d'a o puté urmã de aprópe ori departe, dupã cum iertau dispozițiile ei ciudate.

Și pãnã la capëtul lumii ar fi urmat-o el fãrã preget, cãci i închinase vieța, de și șciea, cã în cumpëna unei iubiri ca a Signorei el nu trãgea mai nimic.

Tot mai tare se estindea dorul ei de cãlëtorie, și interesul a resfoiã cãrți de otele și almanace de nobletã.

— Cauți pe cineva? — întrebã el.

— Pe signor Beizebub! — respunserã buzele ei corale.

Și cãlëtoria mai departe, mai departe cuceri aparița ei admirabilã, pãnã ce ajunsese mai rece, mai ironicã în orașul unde continuãm firul istoriei nóstre și unde ea produse o astfel de senzațiune, cãt se schimbã cu totul. Ênsuș modul ei de trai se schimbã, primind și pe Stërcea numai la anumit cës din ți.

II.

Tocmai dase ordin sã se arate Elmirei cabinetul, când Stírcea întrebã de póte intrã?

— Poftesce, — respunse ea fãr a-ș întreprinde sborul penelului, — aștept referarea despre escursiunea fãcutã.

În fața ei, pe un scãunel scund se aședã el, povestind de niște locuri, adevërate școle de cãlãrit, apoi înșirã alfabetic pe Domni a cãror cunoșcintã fãcuse în club, și din a cãror imputernicire i predete un bilet de casino.

Contragându-și cercuitele sprincene, đise în limba lui Dante: „Nu-l primesc. Dupã ce am scãpat din robia teatrului, vreu sã trãiesc prin mine, și numai pentru mine!“

Stírcea ținënd una din bogatele ei chici, i compãtimi: „Sërmani ómeni, cum le și dãdũ acest gând, pare-mi-se cã ai respins „teatrul“ de pronunțiat ori ce apropiere a lor?“

— Chiar acesta e sefãrã milã, tiranisézã-i și v Rivalisarea lor te amuse și eu aveam odiniórã biz

— Signorã! cum se . . . avutã . . .

— Și veninósã, nu-i

— Sânt convins, cã cãruia te vei subordina . . .

— Acela cautã sã fi deçi despre mine, mai bi

— De ți s'a deștept

emeii! Trãtézã bãrbații ndi o curte de nebuni. târđiu te lasã pëtrã. estei plãceri!

Itcum? Singurã, nobilã

ã vei alege un bãrbat

u. Dar mulțam! Gãndit cum merit . . .

ea, fiind legatã de o

persoană, de o casnicie și de tot ce este adevărata chie-mare a femeii: vei fi mai indestulită!

— Indestulită? Hah! pentru o idilă visionară nu renunți la fericirea prezentă. Bărbatul ori bărbății îmi vor fi totdeauna numai niște jucării, pe cari când me urese le împing cu dispreț...

— Vio!ă! — murmură el, — până când asta negare a ființei tale mai bune?

— Până va trăi conceptul normal al unei egoiste de felul meu! — răspuse ea cu o ironică inclinare.

Fără a șterge cătuș de puțin din acest program ciudat, își continuă ea obicinuitul traiu, așezându-se numai dimineața pe cal, seara pe balcon, de unde abia își înclină capul cără acei ce treceau pe corso cu închinări profunde.

El corp fără de suflet, cu o piatră în locul inimii, își dădea aceșii societății; iar femeile susțineau, că e unul din acei demoni, ce cobor în lume pentru a se duce pe acei ce înțeleg.

De a fost o ființă rece, demon nu a fost; dar ghiețosă chiar și față de Stircea și de Elmira, ce nici odată nu s'a simțit mai umilită decât acum.

Ea era ca un atom lângă junonica ființă a stăpânei sale, sub a cărei degete renviau regiuni sudice, și al cărei spirit pe o înălțime morală jocă cu genialitate mușcătoare.

Elmira, tristă dar fără durere, recunoștea că nu-ș putea umple locul distins.

În bibliotecă alăsă se refugia densa cetind opere de etichetă, depunându-ș ori ce mișcări nepotrivite poziției de acum. Nu din vanitate, ci din boldul a se cultiva ar fi rugat pe ori cine a o iniția în una și alta; dar pe cine avea să o îndrepteze?

Dubitând de evaluețiaunea sa, se familiariză cu ea ideea a abdice postul. Era absolută neputință d'a îndestulii caprițele Signorei. Cu toți alții nu i-ar fi fost așa greu, ca cu acesta persoană regescă.

Dela o vreme Signora părăsi penelul, și duse Elmirei:

— Vreu să 'nvăț limba ta!

Elmira se bucură foarte.

Da! a lucră, a instrua, a vorbi neoșă românească; era sufletul ei, de și avea și altele în drag.

Și Signora nu glumi. Ea începă serios studiarea. Tămna se perondă cu ierna și progresul fu admirabil. Localitățile împodobite resunau de o conversare românească. Ce era în literatură mai ales, aducea Stircea, Elmira recită în auțul lor cu pasiune mai îmbogățită, decât odinioară când Severin se delectă în timbrul glasului ei.

Marcă mai adânc patimele; virutea, abnegarea le predă cu sublimitate. Veselia iubiă ea tinereta, iar durerea vibră ea din propriul gemet... din propriul pept.

Aste trei persoane contraste formau câte o clipă, o grupă de oameni indestulți. Se putea ușor crede, că Signora își uită egoismul, Stircea își hrăniă iubirea, iar Elmira își revocă în minte, că numai un suburbu o desparte de părinți.

Devenise deja mai spirituală, conversă despre artă și făcea niște broderii cu o inspirație ce uimiă pe Signora. Totuș succesul nu-i răpi modestia.

Signora nu primia pe nime, căci toți i erau puțini. Dar nu se putea întâmplă, ca să se schimbe, nevălind de odată în brațele societății?

Elmira ținea cont de caprițele stăpânei, ce variau în fieșce-care zi. Starea nu-i era ușoră, de și mult mai plăcută decât la dna Smêrdan. Nu era pusă pe o trêptă cu Safta și cealalți slugari.

Odată dămnă sa i duse:

— Elmira! alegându-te pe tine, negreșit am fost

istetă; nu gândi însă, că și fără egoism. Sânt grea de înțeles și am niște cêsuri, în cari numai tu îmi vei ajuta a le trece!

Încordarea vieții ce duse avea reacțiuni de spaimă.

Nu era morb, nu tulburare de crieri, dar o nevosităte ce infrică pe Elmira. Dar repetându-se ele, analisarea lor o duse la acea convicțiune, că sânt rodul acelor încordări sufletești ce se notifică în biografiile omenilor de artă.

În neastêmperul cumplit, câte odată densa părea că-și perdă mințile. Murmură niște cuvinte neînțelese, și nume de locuri străine. Glasul conversătoarei împăciuiă demonii ce o biciuiau, întocmai ca harfa lui David.

— Ânger! — șoptia Signora după asemenea momente, când frântă își razimă capul pe umêrul fetei. Ca pe o umbră șovăindă o conducea la o cadră închisă, peste care totdeauna sta trasă o perdea de crep negru. O deschidea cu cheia ce portă ca prețios juvaer, și în vederea unui portret renoia tôte acele cuvinte neînțelese.

Elmira urmăriă acei ochi mari, din cari două lacrimi se strecurau fără a contrage trăsurile classicului profil.

Ea șcinea ce este mormântul fericirii în pept, și că ce este suferința și resignarea; dar fiind că ori ce durere își are religia sa, se retrăgea cu mare discrețiune.

S'a întâmplat că în o nôpte de însonniu pentru Elmira, atunci când suvenirea reinvia trecutul, povestindu-i că chiar trecuse ziua în care cu mulți ani înainte Severin o scăpă de furia cailor, s'a întâmplat ca Signora să o suprindă cum cu condei fugaciu schița pe fidelul diar sborul unor meditațiuni de reflex trist. Sub lampa de astral era medalionul cu un buchet de „nu-me-uita”, lângă el niște fotografii, a lui Severin și Tasilo.

Ca inebunită se aruncă Signora spre ele, ca inebunită scose un râcnet.

— E un june din cunoșcințele mele, — i lămuri Elmira fioroșă râcetic.

— Dău să-mi ajute! — oftă Signora adânc, cum oftăm totdeauna după o desamăgire.

Pentru a șterge întipărirea neplăcută, întrebă cu o rece nepăsare, cine e Tasilo, de ce părinți și cum ajunge în familia lor?

Elmira își istorisi episodul fericit, zilele de sôre ale juniei. Le trăi de nou așa cum fuseră, simple, nevinovate și fără pretensiuni. În mijlocul lor nu ascunse adorarea lui Severin, prietenia Martei și interesarea lui Tasilo.

Nici odată nu o întrerupse Signora, dar când aminti de sdrobirea amorului și-a amicitiei, se sculă iritată.

— Și tu n'ai cercat cauza ce l'a silit ia atăta crușime? — întrebă cu brațele crucișate, până ce pêrul ca un vâl întunecat se prevăliă spre volanul negligei de batist.

— La ce, când nepăsarea Martei rânise deja inima mea?

— Și Severin nu s'a scusat la întrevederea după atăția ani?

— De asta a tăcut, mi-a spus însă altele pe care tot el și Marta le sdrobiră de nou! — duse Elmira robită de dulcêța și măhnirea peritei credințe, proptindu-și fruntea pe palme.

Pulsul i bătea aspru, palpitul peptului i era de vehementă audită. Signora cu spatele întors măsură cu pași rari parchetul, într'un târziu se opri dîcând:

— Și acel... acel — aristocrat eră prieten cu intrupatul teu ideal?

— Nu în sensul strins; naturele erau contraste neîmpreunabile. Petrarcki îl alege numai să inspire mai multă râvnă de studiu în fiul său!

— Și acest fiu te-a mai tratat cu galanterii după „nenorocita petrecere“? — întrebă ca o incesităre neîndurată.

— Nu! plecase înmediat, luând remas bun numai dela părinții mei!

— Și pentru toate chinurile tale, nu ai cercat să-ți resbuni?

— Să-mi resbun pentru sdrobirea credinței, seu pentru că și astăzi cu gândul rătăcesc ca luna după sôre?

— De aş iubi eu cândva, — dîse ea cu resflu pîripit, — și decă acela m'ar amăgi cândva, numai în sânge mi s'ar stîmpără resbunarea!

III.

Abia se desprimăverase și Signora se pregătia de plecare.

Însărcinase pe un agent a-i închiria o locuință la un loc de cură bine cunoscut.

Călătoria se făcî în trăsură, și ori cât vru Stircea să le petrecă. Signora nu primi.

Agentul pricepuse misiunea sa, îndestulirea Signorei fu o gratificare.

Acolo eră o societate din cele mai pistrîte, adunată din întemplanturi ori de setea a trage atențiunea obștescă asupra lăcșului, și-a risipelor de bani.

Aparința Violei de St. Louis produse senzațiune ne mai pomenită. Ca un fenomen rar, întunecă ea tot ce strălucise pân'atunci. Chiar femeile admirau regesca ei figura.

Întrînd la un concert în sala de cură, toți i se închinară. În următorea diminetă niște servitori livrați aduseră biletele stăpînilor lor.

Pe una stătea numele: „Petrarcki“.

Nu eră Tasilo Petrarcki, ci tatăl seu care în povara unei vârste mărișore, nu se da înderăpt de o femeie tineră și frumôsă.

Între moșile marginașe cu locul de cură, eră a lui Petrarcki cea mai aprôpe. Signora călăria cu drag pe acolo, căștigându-și în grabă și simpatia soției lui, ce-ș avea totă bucuria în fiul ei, care nu peste mult avea să sosescă din străinătate.

Mai în fie-care deminătă opriă Signora la treptele de marmoră. Servitorii alergau, însă mai sprinten eră stăpînul, care ținînd scărița, se simția electrisat de atingerea tinerei femei.

Servitorii făceau din cap la aste galanterii, permițendu-și și unele combinări la vârsta dlui Petrarcki, ce se presentă încă cu pîr negru, ochi ca jeratecul, și cu donuri fôrte prețioșe.

Petrecerea la olaltă deveni așa de caldă, atât de cordială, cât dnei Petrarcki i cădea greu a se despărți, căci numai Signora înțelegea dorul cu care mama își așteptă fiul iubit.

Pregătiri mari se făcură întru întimpinarea lui, o societate întregă fu poștită a luă parte la acêta serbare familiară.

La peptul mamei zăcî Tasilo, șoptindu-i desmerdări iubitoare. Ierăș se uită în bolnăvicioșea ei față, și ierăș se convinse, că toate fluturôșele lui simțiri se topiau înaintea acestei iubiri adevărate.

În felicitările unei mulțimi de cunoșcuți, îl conduse părintele înaintea Signorei ca înaintea celei mai prețuite ôșpe. Ea îl salută, punîndu-ș degetele în a lui cu o înroșire cum nu se zări încă la ea.

Vielênului Petrarcki nu-i perî asta dovédă de in-

teres, dar se întunecă de efectul ce produse asupra fiului. Eră săgetat Tasilo, săgetat până în inimă.

Decă ea părea o femeie răpitoare, nu mai puțin eră și el o figură interesantă. De avea sumetia ei ceva sublim, pe bronzatul seu chip eră zugrăvită distincțiunea aristocratului.

Ochii lor întelniți păreau că destăptă la unul și altul niște simțeminte din rai. Trecînd braț la braț, formau părechea cea mai potrivită.

Mulți invidiară pe Tasilo, totuș cele mai multe invidiau pe Signora, căci le răpi ilusia a cuceri pîe cavalerescul june. Dar nesecata speranță a tinereței amestecă pe toți în convoiul veseliei, țesînd alte ilusii, și alte plăceri. Numai Stircea remase fără speranțe, ca eroul invins numeră el clipele ce-i se rupeau din vietă.

Următorele intruniri se formară la Signora, între tablouri sudice și între cîntece pasiunate, primele pe cari le cîntă dela retragerea sa dela teatru. Un joc tainic își puse itele, încurcînd pe Tasilo, după cum încurcase și pe galantul seu părinte.

Ceea ce trezi pe Tasilo din îmbătătorea adorare, fu vederea Elmirei. Nu-i plăcî asta admoniere a conșciinței. O mesură de jos până în creșcet, și își propuse a o îndepărtă, prin niște vorbe cumpenite.

Dar Signora arare-ori se află singură, chiar escursiunile ei pe cal aveau o suită întregă.

(Va urmă.)

Emilia Lungu.

Tablouri.

rin rariștea pădurii
Ce sclipet luminos!
E sôrele ce-apune
Cu vîlu-i schinteios.

Copacii par cu frunze
De aur ca 'n povești,
Și razele, splendore
De curți împărătești.

Pe-a 'nchipuirii aripi
Me lîgân, rătăcesc,
Pân' curțile frumôșe
De-aprôpe le zăresc.

Pe-un dîmb înalt zidite,
Jos dormă-un lac întins,
C'o pînză de lumină
Blînd luna Pa încins.

Un chip cu ner de aur
Aparc în cerdac,
Și ochii melancolici
I plimbă peste lac.

Dar valul :   tă
Lin stuhul   l,
Ier chipul n   e
Tresare susp

Pădurea se u
Icônele s'au :
Dar mult în   adu-mi
De farmec e c

M. Pompiliu.

Bună dimineață !

Dietetica diverselor organe ale corpului nostru.

VIII.

Dietetica aparatului de respirație.

Pentru conservarea aparatului de respirație se cere respectarea a două condițiuni principale. Mai întâi se ne îngrijim pentru inspirația unui aer bun, curat și proșpet; a doua, să împedecăm toate momintele, ce ar putea cauza bôle de plămâni.

Aerul este bun și curat atunci, când conține oxigenul și nitrogenul mestecat în proporția cea mai corespunzătoare, când el este liber de toate acele ingrediente și substanțe, ce l'ar putea face irrespirabil, greu și chiar periculos.

E drept, că aerul, ce conține cantități mari de oxigen și chiar oxigen pur, redică la început activitatea vitală, face corpul mai ușor; acesta însă nu se poate continua timp îndelungat, de oră-ce corpul nostru prin combustione întetită s'ar consuma cât mai îngrabă.

E necesar dară, ca aerul să conțină nitrogen în cantitatea, după cum chiar ni-l ofere natura. putându-se folosi chiar o parte dintr'ensul la construcția organelor.

Substanțele superflue în atmosferă, cum sunt diversele gaze, pravul, fumul, pot produce bôle inflamative în plămâni. Altele ieră ca miasme și contagii își pot lua intrarea lor periculoasă și letală, ier numai prin plămâni.

Precum corpul lipsit de aerul atmosferic e cercat de un simț de frică, carele se urcă până la acel grad, unde încetă conștiința de sine, unde asficia, ba chiar și morțea pot urma: așa se poate întempla și atunci, când respirăm aer necorespunzător, răpit de oxigen. în carele nici lumina nu poate arde și este de o putere înveninătoare. Astfel de aere sunt: acidul carbonic, oxidul carbonic, gazele de putrefacțiune etc.

Mai mult despre aceste vom tracta de altă-dată, cu ocaziunea vorbirii despre ventilațiune. Acuma ne vom restringe numai la acele momente, cari sunt în stare de a ține plămânile în stare normală și a le feri de bôle.

De clasa acestora se ține cultura toracelui (coșului, peptului,) mușchilor de inspirație și respirație. Toracele se poate împedeca în dezvoltarea sa, cu deosebire în lunile prime după naștere, prin o înfășiere pre strinsă a corpului copilului; mai târziu prin vestimente înguste, șerpăre late și tari, prin ședere rea și neacomodată pentru celire și scriere, la femei prin vestimintele cele sufocătoare, cu deosebire prin corsete.

Acela ce nu caută ocaziunea d'a exercita toracele său prin inspirație adâncă și puternică, prin fugă, sărit, exerciții gimnastice, partii de munte: ci totdeauna merge său șede comod, acela de sigur că nu o va duce la nici o dezvoltare său imputernicire a toracelui și plămânilor sale.

Mușchii peptului și de respirație, precum și plămânile ierăș numai prin nutriment bun, prin exercițiu puternic se pot aduce la dezvoltare fizică.

În- și respirațiunea puternică pot ține plămânile și cu ele corpul întreg în cea mai deplină sănătate. Aerul din care își iau plămânile evantul lor recerut, afară de aceea ca să fie curat și liber de toate substanțele străine, să nu fie pre rece, nici pre cald; să nu respirăm un aer rece atunci, când suntem inferbintiți, când am cântat, vorbit său ris pre mult. Siliți fiind totuș de a respira, să-l tragem numai pe nas său să ne ținem o hasmea naintea gurei. Receli în alte părți ale corpului,

cum sunt d. e. a picioarelor său spatelui, ieră pot contribui la bôle de plămâni.

Ca să nu fim espuși totdeauna pericolului de a ne putea reci și bolnăvi, să ne întărim corpul sănătos de timpuriu prin spălări și frotări reci, prin scaldare în apă rece chiar până târziu toamna și nici odată să nu ne fie pre frică de un timp neconstant și rău.

Acela care suferă de plămâni și dorește să eviteze cu ori ce preț influințele aerului necurat său rece, să-și procureze un respirator (țesătură fină de sirmă) artificios și corespunzător, pe care legându-l dinaintea gurei, pre ușor se va putea espune aerului și mai aspru.

De oră-ce și modul, în care cerculează sângele în plămâni, e de mare însemnătate pentru starea sanitară a lor, de aceea trebuie să căutăm, ca nu cumva prin o întetire pre mare a corpului să causăm un plus pre mare de sânge în plămâni. Să ne ferim de beuturi calde său spirituoase, de fugă pre multă, de joc și gimnastică pre întetită, prin care se condiționează o palpație pre mare a inimii și o respirație pre intensivă.

Lesiuni însemnate de torace, precum și inspirațiunea de corpuri de totă forma și consistența, pot produce toate bôlele de plămâni, de aceea să se evite cu ori ce preț!

Dr. Ioan Moga.

Ochi mișei.

e țice, că trăieșce
Un șerpe fioros,
Ce 'n gura-i înverteșce
Tesaur prețios!

Sub limba veninată
Mărgele se gășesc,
Ce 'n nópțea 'ntunecată
Ca stele mici lucesc!

E dulce mângăierea,
Când ai în casa ta
Coralii — ce au puterea
În veci a lumină!

Eu am scumpul tesaur,
Am ochii-ți arțetori,
Lucesc ca globi de aur,
Ca mândri meteori.

Am scumpele mărgele,
Cu focul lor nestins;
Dar vai! și mie-acele
Un șerpe mi le-a 'ntins!

T. V. Păcățian.

Suvenirii și notițe de călătorie.

(În Transilvania, România și Dobrogea.)

(Urmare.)

De aci nu aveam să merg mai mult de 10 minute și eram la otel. Întru aceea începe a sufla un vânt puternic despre mare. Drumul grăbit de până aci îmi consumase puterile. Aveam trebuință de repaus. Me uit la orologiu (césornic), erau 6 césuri, ora de a me află la mėsă. Dēcă aș fi avut vreme, aș fi pausat în cutare fabrică de cărămiți, însă timpul eră pre înain-

tat și nu voiam ca să fac amicilor mei neplăcerea de a aștepta după mine. O apucași deci din nou la drum cu pași rapeși. Ploua începuse a curge torențial. În urmă ajunsei la otel unde me aștepta cu nerăbdare un amic trimis de Drăgescu, carele era îngrijat pentru că nu știa unde să mă caute.

Eu eram plin de apă (adeca ud până la piele), însă plantele neatacate, acesta mi-a făcut mare bucurie.

Dar această fortună n'a fost nimic pe lângă ceea ce a urmat mai târziu.

Încă nici nu eram sculați dela măsă, erau 8 césuri trecute, când un vânt puternic se suflă despre mare, încât cugetai, că va redica și casa în slavă, anunțând sosirea unei fortune înfricoșate. Locuința amicului Drăgescu se află în o poziție foarte romantică, în apropierea mării între bulevard și între port. Din etagiu puteai eși pe o terasă unde luam de regulă dejunul și prânzul când era timpul frumos și de unde aveam cel mai frumos prospect pe bulevard, pe mare și la port. Asta-dată ne aflam în salonul de mâncare. Cum aușim vântul, eșim pe terasă. O grăznică privești și se înfășoșă. Un întunec înfricoșat se întindea înaintea noastră. Fulgere peste fulgere despicau acel întunec și ne oferiau ocaziunea ca să vedem marea și agitațiunile ei cele mai mari, ca să o vedem transformată în valuri ce se înalțau cât munții și se mișcau spre noi cu o iutală mare. Loviturile ce le produceau aceste valuri în stâncile țărmurilor erau înfricoșate, produceau un vuet ce credeai că anunțe prăpădirea lumii.

— Sărmanii călători cari se află acuma în largul mării, — esclama madame Radianu, sócra dlui Drăgescu.

Acăsta exclamațiune ne făcu pe toți să cugetăm la cei nefericiți ce se vor fi aflând plutind pe mare, espuși a fi trântiți cu vasul de vre-o stâncă. Este grăznic numai gândul. Și căți nefericiți nu-și află mormântul în sinul undelor, unde devin mâncare peșcilor și altor animale marine.

Fulgerele, tunetele și trăsnetele deveniseră din ce în ce mai dese și mai îngrozitoare, vuetul din ce în ce mai spăimântător. Deodată începe a curge ploua, dar o plouă torențială și îndesată.

Am mers în lăuntru. Am cercat să uităm de cele ce se întimplă afară, începând a conversa despre alte lucruri. Însă îndeșert, gândul nu ni-l puteam abate. Despre nenorociții de pe mare acum făcea unul o amintire, altul o exclamațiune.

Abia cătră 12 césuri a încetat fortuna.

Eră un mare întunec încât abia am nimerit otelul meu. Lamele de pe strade erau stinse de vântul cel înfricoșat.

Când sosesc, eră linișce și întunec și aci ca în iad. Abia mi-am căpătat cheia dela chilie. Întru în chilie, însă minune! chilie mea era de apă. Aprind lumina și află că ferestile erau închise de partea. Patul ud, sofa udă. Ce să fac? Abia am găsit pe otelier, ca să-mi dea altă chilie până în dimineață. Servitorul ori servitorea a uitat feresta închisă. Vântul și ploua erau înfășoși.

XX

Eră pe aci să plec de la Constantinopol și să mă întorc pe Mare. Mai întâi am mers în lăuntru, să văd un amic să voiagez până la Constantinopol, ca să mă întorc dintr-un oraș oriental în lăuntru. Făcăm și această escursiune, însă timpul frumos și linișce mi permitea, ci îmi comandă cu ton poruncitor să mă întorc pentru ca în lăuntru să văd și să mă bucur de pe munții Măci-șiei; la 5 august c. n.

aveam să mă aflu la Predeal unde am fost dat loc de întâlnire la doi amici dela Giurgiu cari voiau să cerce Transilvania, ier la 6 aug. aveam să mă aflu în Turda la adunarea generală a Asociațiunii transilvane.

Neputând face această escursiune, m'am mulțumit cu o preumblare pe Mare ce am făcut în 19/3 iuliu. Această preumblare am făcut-o cu o barcă condusă de doi italieni. Ne-am îmbarcat afară de gondolieri vre-o 10 persoane și anume: amicii Drăgescu și Pascu, dl procuror dela Craiova Mileanu, apoi madame Drăgescu, Radianu și Poenariu și damicelele (coconite) Virginia Radianu, Eufemia și Maria Poenariu, toți Craioveni.

Eră la 12 césuri când am plecat din port. Întrégă societatea se află în voie bună. Eră o țit frumósă și senină, nicăiri nu se vedea un nouaș. Marea se află în deplină linișce. Undele ei erau atât de neinsemnate, încât nu simțiam decât o mică legănare. Conversația eră vie, însă noi plutiam înainte. Părea că sburam, așa ne depărtam dela țărmure. Deodată gondolierii ne rógă să-i lăsăm puțin să pauzeze. În adevăr aveau trebuința de pausă, căci erau plini de apă de sudori. Când ne uitam în dèrept, abia mai vedeam Constanta, eram la largul mării. Conversația vie de mai dinainte începuse a deveni din ce în ce mai monotónă. Veselia dispăruse de pe fețele tuturor. Un amic se uită la césornic.

— Au trecut două césuri decând călătorim, ar fi timpul să ne întorcem.

— Să ne întorcem, este destul! — strigă întrégă societatea. Nime n'a făcut opoziție.

Unele fețe deveniră palide. Întrebate fiind, nu cumva li e réu, negară din tóte puterile voind a se arêta cu curagiu. Dar să ve spun adevărul, mie îmi începuse a-mi fi réu și de bună sémă bola mea o aveam cu toții. Această li-o cetiam de pe fețe, de și tăgăduiau. După ce am scăpat la uscat, unde am luat fără îndurare la discuțiune bola noastră, am bolezat-o, cam în glumă cam în serios, o specie de așa numită bolă marină (friguri de mare.)

Ietă cum esplic eu această bolă.

Fisiologia și psihologia ne învêță, cumcă obiectele naturale, locuri, ținuturi întregi, natura întrégă, apoi fenomenele naturale, tóte influințéză nu numai asupra corpului, dar și asupra spiritului omenesc. Omul crescut în munți séu în ținuturi muntenești, adus la șesuri estinse, se află deodată indispus. Privirea lui pătimeșce decă nu află acea varietate în configurațiunea terenului cu care este deprins de mic. Privirea i se oboseșce curênd. Această se simțesce asupra reținei, de aci asupra nervului optic și în urmă asupra crerilor. Această oboselă aduce adese ori indispoziții psihologice, apoi chiar dureri de cap. Asemenea se întimplă cu cel crescut pe mare séu în șesuri estinse, când se mută în munți séu ținuturi închise cu deluri înalte, séu chiar și numai când petrece în un mare și strimt oraș cu case înalte și cu strade strimte. Ochiul lui deprins a vedé în distanțe mari, a vedé ținuturi monotone, pătimeșce atunci când este lipsit de această, când distanța vizibilă este foarte restrinsă. Această mărginire influințéză grozav asupra crerilor și asupra tuturor dispozițiunilor psihologice. Omeni crescuți la larg, mutându-se în orașe mari, se ved siliți a eși foarte des la larg. Omenii crescuți în orașe mari sânt foarte mulți aplicați la mtopie.

Pentru a se familiarisă omul și cu una și cu alta, i trebuieșce timp mai lung.

Am cređut de bine să las a pramerge aceste puține, pentru ca să ne fie esplicată mai ușor bola. Eu cel puțin o esplic această cu mine. Cu cât ne depărtam dela țărmure și eram lipsiți să vedem orașul cu varietățile lui, cu cât îmi eră restrinsă privirea în

tote părțile numai la undele marine, la mișcările lor line, cu atâta simțiam mai mult o impresiune ce ochiul meu o suportă cu mare greutate. În urmă se vede cumcă acesta monotonie a mării estinse și imbrăcate numai în un vestmēt, vestmēt verde deschis, a influențat atât de mult asupra ochiului și respective asupra inervățiunii mele, cât am început a simți dureri de cap. Apoi este știut și constatat cumcă omul ajuns în această stare fiziologică, aduce cu sine și acele indispoziții psihologice de cari am amintit că ne aflam noi.

Dar în urmă ceva îmbucurător ce ne-a scos din monotonie... Colo departe se vede ca un punct negru mișcându-se pe mare. Gondolierii ne esplică cumcă aceea este o naie ce vine dela Constantinopol. Toți ne întorcem privirea într'acolo. Punctul nostru creșcea cu atât mai tare cu cât se apropiă de noi. N'am apucat a pluti spre port nici un cēs și punctul amintit eră aprōpe de noi, veniă cu răpediune, și eră un gigantic vas ce nu veniă dela Constantinopol, ci dela Marsilia, eră un vas (corabie) frances. Pe unde despică apa acest vas, se nașceau unde puternice cari ajungeau până la barca noastră, de aceea gondolierii noștri incepură a ne depărtă de vasul cestionat, apoi am făcut o mică pausă. Acesta pausă am folosit-o pentru a vedē Delfinii cum în urma acestei corabii iesiau în anumite restimpuri, pentru a respiră aer atmosferic, făcēnd niște sărituri interesante. Acestia sūnt niște animale curioșe, despre cari în anticitate erau multe fabule, și cari ca și balena, lamantinul, calcelotul ș. a. sūnt animale sugătore (manifere) adeca își laptēză feții și respiră prin plumăni, și cu tōte aceste sūnt animale de apă. De aceea cei vechi le numerau între pești. Aceste animale (Delphinus delphis L.) au datina de a se adună în giurul năilor și a-le însoți alta-dată până în porturi.

Când ne-am rentors în port, oșpeții dela cură și începuseră a luă băi. Ne-am dus cu toții la baie. Bōla ce ni-a dat privirea apei marine, ni-au alungatu-o undele sārâte ale acestei ape, după ce ni-am scāldat în densa.

XXXVI.

În urmă a trebuit sē părăsesc Constanța, un loc atât de iubit pentru mine, sē părăsesc amicii cu cari am petrecut atâte dīle plăcute și avute în suveniruri scumpe și neuitate. Diua plecării am hotărītu-o pe 19/31 iuliu, sēra. Mi-a părut rēu pentru părăsirea Constanței, unde am întâlnit atâta ospitalitate și prevenire curtenitōre chiar și dela cei mai însemnați bărbați. Dar și mai mult mi-a părut rēu, pentru că nu am avut fericirea sē asist cel puțin la o singură producțiune a marelui nostru artist dl Millo, pe care chiar atunci îl așteptă cu nestēmper Constanța și pentru care dl Drăgescu și abonase o grădină spațioșă pe bulevard. N'am putut sē mai aștept și în adevēr mi-a părut fōrte rēu, de și am mai avut plăcerea d'a vedē pe dl Millo jucānd înaintea cu 10 ani (1870) când cu o trupă bunicică a făcut o excursiune artistică prin Transilvania. Eră în luna lui iuliu când sosind la Cluș cu trāsura Biasini (pe atunci nu eră cale ferată până la Orade) abiă me dau jos și un prieten me întimpină cu vorba.

— Ai bilet pe sēră? E aici Millo.

— N'am. fii bun, cumperă-mi!

(Va urmă.)

Dr. A. P. Alexi.

C a m e l l i a.

Flōrea *Constantiei* și a *duratei*, din mica familiă a *Cameliaceelor*; care este una din cele mai frumoșe și căutate plante de seră temperată sēu orangerie, căci

vorbesc de țera noastră iēr nu de alte părți, cu clima mai dulce unde acest arbust de cea mai mare însemnătate stă afară chiar ierna și formēză prin Italia mai ales, adevērate boscheturi iēr în țera lor natală, Japonia creșce astfel de mare în cât lemnul lor serveșce la... fabricarea cozilor de mături. În țeră la noi acesta princesă a florilor e destul de respândită prin serile tuturor horticultorilor mai de căpetenie; nicăiri însă nu am vedūt *Camelia* ajunsă la o înălțime mai mare sēu cultivată altfel de cât în mici glastāre unde rădēcinele unui asemenea viguros copācel, sūnt fōrte genate, și planta nu prăpășeșce de cât prē puțin. Voi arētă cum se cultivă de cei mai mari amatori acest arbust așă de important care a fost întâiași dată introdus de jesuitul *Camelli*, care i-a și dat numele, la 1709. Acea *Camellie*, adusă din Japonia, eră o varietate simplă a tipului de *Camellie* ce se găseșce prin acele părți, chiar în stare sēlbatică; din cauza frumōselor sale frunze lustruite și persistente precum și pentru florile desvōlte, roșii, se respāndi lesne prin Englitera, Francia Italia și Belgia, împodobind serele celor mai bogăți cu frumōsele flori care ca și a speciilor perfecționate ce au apărut de curēnd, țin tōtă ierna din noiembrie până primăvera și numai mirosul le lipseșce pentru a întrece chiar *Trandafirul* prin calitățile lor.

Cea dintăi *Camellie*, cu flōrea bătută, ce a apărut în Francia a fost trimesă dnei Bonaparte, viitōrea împērătēsă Ioșefina, din Englitera; grădinarul Tamponnet căpētă un butaș din care se formă *Camellia alba flore pleno*, care dādū nașcere la o mulțime de arbuști importanți. Actualminte prin îngririle cele mai mari, a sēmēnatului, prin altoiri și prin butași *Camelia* e mult mai puțin rară și de și florile s'au perfecționate fōrte mult, *Cameliile* le pōte cumpēră or-cine, în România, cu câți-va franci. Puține plante esistă, prē puține chiar, care sē creșcă așă de regulat și de frumos, sē aibă frunzele plăcute și durabile, și florile așă de frumōse, de o mulțime de nuanțe, care sē înflorēscă tocmai când sūnt mai puține flori și sē ție atâta vreme: *Camellia* e dar un copācel care ēnsușeșce mai tōte calitățile, pentru a mērită sē fie înmulțit cât de mult în țera noastră. Conștinmāndu-se indicărilor de mai jos, or-cine sūnt sigur că va putē avē cele mai frumōse plante care vor face buboci și aceștia vor înflori tot așă de bine ca și în serile cele mai bine ținute de prin Belgia sēu Francia și mai ales în Paris în sera cea mare dela grădina de aclimatație. Pentru acest arbust, care și-a meritat așă de bine emblema, pot dice că este, a fost și va fi la modă — meritul seu e adevērat și nu-l pōte apreția cineva just după slabele exemple ce vedem pe la grădinarii noștri din țeră unde bietul copācel trăieșce, jenat, în glastāri; ci numai dēcă l'a vedūt, prin străinătate plantat, în pāmēt direct în sere deosebită, și cu crāngele formate în formă de spalier, adecă aședate pe grătare sēu întinse pe ziduri, cum se face cu *Perii*, pentru ca primind mai bine lumina și aerul sē înflorēscă mai mult și sē ia chiar mārimea celor mai frumoși *Peri* formați în eventaliu.

Pāmēntul, ce convine mai mult *Cameliilor*, e acela de pădure ce se găseșce în abondanță pe la noi, și mai ales dēcă se ia cōgia aceea de asupra ce cuprinde un fel de putrigaiu descompus pe jumătate de frunze ce are mai curēnd înfățișarea gălbue de cât neagră; acest pāmēt cu cât *Camelia* va fi mai tineră cu atât trebuie sē fie mai ușor; dēcă se cultivă plantele direct în pāmēt, și e fōrte bine dēcă este loc în seră sēu în orangerie lângă gēmuri, pāmēntul trebuie sē fie mai substanțial, sē cuprindă în el și mranită de cal bine descompusă în care se pune cărbuni de lemn pisați. Când *Cameliile* sūnt în vegetațiune se pōte îngrășa,

turnându-se la rădăcină un fel de apă de ploie; ier cât pentru cele alte mijloce ce întrebuințază unele persoane spre a îngrășa Cameliile, care constă în alte feluri de îngrășăminte lichide, nu voi vorbi de ore-ce aduce mai adesea ori rău de cât bine. Apa cea mai bună e aceea de ploie ținută în vase seu basinuri în seră, în fine de aceeași temperatură ca și pământul unde vegetază planta; acest lichid trebuie să se dea cu discernământ; când Camelia înfloresce mai mult, când formeză buboci, în maiu seu iunie, trebuie să fie în mică cantitate; trebuie să se ude vora seră, ier ierna dimineața. E trebuință a se spăla, din când în când, frunzele de Cameliu care decă se lasă să li se astupe porii, prin care planta trage din aer principiurile trebuincioase, pier; deci trebuie șterse bine de praf cu un burete frunzele de Cameliu cu atât mai des cu cât e praf mai mult în seră, în odăi seu afară, unde se obișnușce a se scote prin iuliu, la umbră, pentru a fi mai bine aerisite. Prefer însă a nu se scote nici odată afară Cameliile, căci un vânt mare seu o grindină, cum se întâmplă adesea ori, pôte nimici aceste scumpe plante, ci a se lăsa neclintite la locul ce-l aveau înainte și care trebuie să fie totdeauna aerisit. Apoi decă se scot afară înainte ca frunzele cele noi să fie întărite, ele se pot strica mai ales decă le va ajunge sora care e bine să nu pră încăldească Cameliile cu razele sale vii de cât începând de prin august. Decă se scot afară, nu trebuie ca glastărele să fie îngropate în pământ de ore-ce precum uscăciunea omora seu face să cadă bubocii, tot același efect îl produce și umezela și mai ales când glastărele n'au în fund bucăți de olă spartă seu alt drenaj ore-care.

Aceste glastăre nu trebuie să fie smălțuite și fiind că nu se pôte evita umezela lesne, când Cameliile sunt mici, nu trebuie să fie pră mari; e mult mai bine a se întrebuința, în loc de glastăre, mici hărădiașe pe picioare pentru a se evita și mai mult introducerea prin găurile din fund a diferitelor insecte ce pot strica rădăcinile, aceste vase pentru o Cameliie, ca cele ce se găsesc mai adesea ori pe la noi, de vr'o 1/2 metru, trebuie să nu fie mai mari de 25 cent. în tôte părțile, partea superioară a vasului trebuie să fie puțin mai lărguță ca fundul. Cameliile se pun în vase cu pământ nou după ce a înflorit până prin maiu și acesta schimbare se face la 2, 3 ani, afară numai decă planta a vegetat pră iute și rădăcinile au eșit prin fund. Căldura multă aduce mörtea Cameliilor, e prudent dar în timpul gerului ca termometrul să nu se urce mai sus de 3 grade centigrade; ier decă e cald afară și se pôte ventila se pôte lăsa căldura să se urce chiar la 18 grade centigrade fără ca să fie pericol să cadă bubocii. Fiind că la noi serele se încăldeșc prin aerul cald, ier nu prin termosifone, e necesar a se produce ore-cari abusuri înlăuntru. Cameliile se pot sili ca să înflorească mai înainte de epoca balurilor când înfloresc — februaru — natural, punându-se în odăi unde căldura să fie de 20 grade și să fie lumină și aer mult. Bucureșcenii trebuie să se ferescă d'a ține Cameliile în odăile unde au introdus luminatul prin gazul fluid, de ore-ce tôte plantele lemnose suferă de acest gaz. O căldură pră mare face ca tōți bubocii să cadă și tôte speranțele să fie risipite; de asemenea să se observe totdeauna ca apa să fie tot de aceeași temperatură! precum am arătat; egalitatea în căldura aerului din o seră seu odaie e de asemenea trebuincioasă pentru Cameliu; cultivate în seră, ele propășesc mult mai bine ca în odăi fie cât de aerisite și fără praf. Diferite insecte se acață de frunzele seu lemnul prețioșelor rivale a Trandafirului; unele nu pot fi alungate de cât curățindu-se cu un os seu cu unghia; puriceii se pot evita, ca să nu atace frunzele cele noi, decă în apa cu care se

stropesce se pune nițel tutun; afumând acele frunze, pot ca să se strice.

Acestea sunt ingrigirile de cultură ce cunosc și care se pot resumă în acestea: aer răcoros și reînnoit, lumină de mijloc în seră, ier când sunt scose afară, mai multă udare în raport cu vegetația și un pământ ușurel care să nu fie umezela nici-odată. Urmându-le, sunt sigur, că vor evita ca mulți buboci să nu cadă precum și ca multe plante să nu se strice. Cât pentru persoanele care voiesc a înmulți acest arbust, le voi da următoarele deslușiri.

Förte rare ori se întrebuințază de amatori sēmēnatul. Camelia e ermafrodită, se pôte fecundă flöre cu flöre și se pot produce și hibride; se sēmēnă pe la finea iernei sēmēntele de flori simple seu puțin bătute după ce fuseseră ținute 24 ore în apă, în mici glastărele ce se țin pe străchini cu apă, umiditatea fiind trebuincioasă mult pentru încolțirea acestor sēmēnte; după vr'o trei săptămāni sēmēntele rēsar și se pôte obține varietăți noi seu decă florile sunt urile nu trebuie aruncate, ci servesc pentru a se altoi pe dēnșele varietăți mai interesante. Acesta altoire la Cameliu se prinde förte lesne primăvera și se face la subțiora unei frunze și cu cât planta de altoit va fi mai bētrānă cu atât altoitul reușesce mai bine; după două luni, aceste altoi cresc, dar trebuie să fie ținute în cutii cu gēmuri seu sub clopote de sticlă decă se pôte găsi în țeră mai ieftine. D'asemenea și butașii cari se fac cu crānguțe din anul trecut, trebuie ținuti la umbră sub gēm, căci ajungându-le sora, ele se strică; după vr'o 40 de zile acei butași cari au făcut rădăcini se mut în mici olițe. Generalmente crānguțele ce vor servi pentru butași sunt luate după Cameliu cu florile simple, în lungime de vr'o 10 cent. cu vr'o 3, 4 foi, tăietura fiind făcută mai cu sēmă sub un nod; epoca favorabilă acestei operațiuni este tot aceea pentru sēmēnat, seu vora. Dl Constenoble sēmnalază în la „Revue horticole“ dela 16 maiu anul curent sistemul seu d'a face butași de Cameliie, ca și cei de Liandru; adecă pune primăvera în mici sticlute pline cu apă de ploie crānguțe de 20 cent. de lungi din anul trecut avēnd doi seu trei muguri și aședă sticluta astfel încărcată pe strat gras sub gēmuri și la umbră. Mijlocul e nou și pôte da rezultate bune amatorilor de Cameliie; e bun de încercat. Se pôte marcotă crāngi de Cameliie, de și mijlocele ce am arătat fac acesta operațiune de prisos; se marcotază vora în mici glastăre ce se atērnă lângă crānguța crescută care se pune în pământul humos ce se udă adesea ori.

Acest arbust, se dice că pôte fi ținut și la sora; cel puțin așa spun, de o vreme în cōce, principalii horticultori din străinătate și acesta va miră pe mulți cari totdeauna au vēdut acest arbust (ce în Japonia trăiesce la sora), în părțile cele mai umbrōse din o seră. Se pretinde, că Cameliile ținute la sora fac mai mulți buboci, mai sänētoși și înfloresc neapărat mai timpuriu, bine înțelegându-se că trebuie umbrīt când sora arde pră tare. Decă aceste plante originale din insulele Asiei, unde temperatura e dulce din cauza mării, e cultivată în pământul serei, pot creșce și deveni adeverați copăcei ce se pôte tăia și forma, ca și perii, în formă de piramidă, eventualiu seu ori-cum; în glastăre, însă, tôte acestea n'au loc și e mai bine a se lăsa să creșcă natural; forma care-și o iau singure e mai totdeauna frumoasă.

Varietățile de Cameliu, astăzi, sunt förte numēroșe și există chiar colecțiuni de 800 de varietăți. Unele din aceste varietăți sunt mai timpurii, altele mai târșii seu mai înfloritōre: tôte însă sunt plante frumoșe ce merită ca să fie cultivate cât de mult.

C. C. Datculescu.

Cronică bucureșcă.

(Esposițiunea grafică a școlilor secundare din București.)

— 5/17 iulie.

Cu luna iunie a trecut și epoca de frământare a tinerimei studioase. După câteva zile de șgomot, de activitate febrilă, linișce; după esamene, vacanțiile! Elevii silitori s'au ales cari cu câte o coronă, cari cu câte o carte. Dar noi cesti cari am eșit din rëndul lor? Cu o impresiune mai mult séu mai puțin frumoasă, cu o mulțămire sufletescă mai mare séu mai mică, după cum ne va fi pricinuit-o progresele ce am vădūt realitate de școlele la a căror esamene am asistat fie-care, căci fie-care din noi trebuie sé fi dat, fie chiar numai în trecăt, pe la vr'o școlă unde aveam sé ascultăm respunsurile unui fiu, ale unui frate ori ale unei sorori, séu, decă nu, măcar ale unui vër ori ale unei verișore.

De și n'aveam pe nimeni, totuși am asistat și eu la esamenele generale ale claselor inferioare și la cele de cănt ale claselor superioare din Asilul Elena Dòmna, și mărturisesc că impresiunea ce mi-a produs, a fost din cele mai frumoșe; mulțămirea sufletescă ce-am simțit, din cele mai mari. Indestul de cunoscută e tuturor reputațiunea de care se bucură, cu drept cuvânt, acest institut. pentru ca sé mai insiste cineva asupra acestui punct. Eră însă de dorit, pentru ca sé putem apreția înălțimea progreselor realizate de elevele Asilului, sé avem ocașiunea de a le pune alături cu ale celor alte școle din capitală, ca astfel cumpênirea lor sé fie pe atât de posibilă, pe cât și de ușoră.

Acésta ocașiune ni s'a procurat ôre-cum cu formarea esposițiunii grafice care a avut loc în salele universității și care a fost deschisă publicului delă 24—30 iunie. Am vizitat'o în mai multe rënduri și iecă rezultatul observărilor mele:

Cată sé mărturisesc, că totă onôrea revine Asilului Elena Dòmna, ale căruj røde au fost și mai numeroșe și mai însemnate. Dela primele trăsuri caligrafice până la cea mai înaltă espresie a artei, tôte treptele erau represintate. Negréla, creionul, cărbunele, aquarelul, uleiul până și apa tare (aqua forte) își aveau locul lor de onôre așa că a-ș implé colône întregi numai de nume, decă aș cită pe tôte cari merită acésta atențiune. În caligrafie, numai Școlă de Comerțiu, care are de profesor pe un inteligent absolvent al Școlii de Bele-Arte din București, dl Petre Ionescu, și Școlă Normală Carol I pot sta cu curagiu alături cu Asilul. În desemn însă, afară de arhitectură care aci nu se predă, cea din urmă ocupă primul rang. Găsim și în acésta ramură lucrări de adevărată valóre, de un merit necontestat. Ca sé nu menționăm de cât numai despre câteva din gingașele maestre care le-au produs, voi cită, în primul rang, pe dșóra Radianu, ale cărei aqua-forte denotă o răbdare din cele mai mari. D'altmintrelea tôte genurile au fost cultivate de dsa cu mult succes. Astfel, dintre aquarele, e de remarcat o natură mörță, înfățișând niște pești pe un taler, care-ți deștéptă un apetit homeric; apoi „Móra“, „Mănăstirea Brebu“. Dintre pânze, „Cerșetorul“, lucrat după natură, nu lasă apröpe nimic de dorit: posa cât se pöte de bună, colórea admirabilă, desemnul corect, capul espresiv; numai gura ni s'a părut nu tocmai bine aședată. „Vasul cu flori“ încă e fôrte reușit.

Pe aceeași tréptă cu dșóra Radianu trebuie sé aședăm și pe dșóra Hasnaș. Bune prietine amëndoué, talentul lor într'atât s'a măritat, ca sé me esprim astfel, încât e fôrte greu cui-va sé pötă face o deosebire între lucrările uneia și alteia. Dintre pânzele dsale, „Cerșetorul mândcând“, lucrat asemenea după natură, e pré reușit. Desemnul ar fi desevërșit, decă mâna pe care se razimă n'ar fi puțin cam scurtă. În schimb, capul e fôrte espresiv, coloritul cald, energie.

În al doilea rang vin dșórele Christodor și Lun-génu. Aquarelele celei d'ântăiu represintând diferite porturi țerăneșci, trădeză nerăbdarea cu care dsa lucreză. „Mănăstirea Brebu“ însă, pe care am descoperit'o aruncată într'un colț, din causă că se spărsese sticla, și „Mănăstirea Horezu“, sânt desevërșite. Aci se vede, că artista a făcut sacrificiul nerăbdării dsale și a muncit cu totă stăruința. „Cărciuma din Brebu“ încă e bine tratat. Cât despre dșóra Lungeanu, dsa e cea mai activă dintre aquareliste. Obosim admirând numeroșele tablouri pe cari figureză numele trei. „Casa natală a poetului Mureșen“, Rouquet de Lisle al frațiilor noștri ardeleni, e cel d'ântăiu care se înfățișeză ochilor, dar care produce un réu efect prin verdelé de care dșóra Lungeanu abuzeză. Cele mai reușite din aquarelele trei sânt: Biserica Trei-Sfetitele din Iași, Mănăstirile Brebu și Horezu și Biserica St. Spiridon, cea mai frumoșă din București; dar cel mai bun e de sigur Mănăstirea din Tergoviște, care ar face onôre celui mai bun aquarelist. Umbra trasă cu atăta tărîe care învăluieșce tabloul, cuprinde pe privitor. Întristarea ce domneșce în giurul acestui vechiu sânt locaș, te absorbé în reverie: mintea sböră spre vremi trecute, ochii sondéză acele ziduri coperite de rugina timpilor.

De aceeași activitate e și dșóra Nichitov, căreia i se pöte impută acelaș abus de verde. „Cana cu flori“ e admirabil. „Asilul“ și „Mănăstirea Horezu“ încă sânt bine. D-sa e plină de talent și șcim că în fôrte scurt timp a realizat progrese însemnate, pentru care în adevër merită elogiile nôstre.

Nu putem încheiă acésta destul de lungă enume-rațiune, fără sé numim și pe dșóra Adela Jean, ale cărei flori ne aprindeau dorul de a le culege și ai cărei struguri făceau sé ne lase gura apă. Aquarelele dsale sânt pline de adevër, coloritul plin de viață și ne autorisă sé sperăm, că d-ei va deveni cu timpul, persistând pe acésta cale, o artistă devësărșită.

Dintre produsele celor alte școle, am admirat mult arhitecturile și cartele geografice ale Școlii normale Carol I și desemnurile liceului Matheiu Basarab și Seminarului Central. Se șcie, că acésta din urmă școlă e frecventată numai de fiii poporului. Idealul țeranului român e, după ce copilul și-a terminat cursurile școlii din sat, sé-l dea la „Seminar“ ca sé-l facă popă. E de mirare, că acei cari mai mult au avut mâna pe sapă de cât pe condeiu, sé lucreze cu atăta acurateță, cu atăta finitate. Asta dovedeșce, că Românul e născut artist, precum e născut poet. Dintre școlele de fete, Esternatul Secundar mi-a atras mai mult atențiunea. D'altmintrelea profesorul acestei școle, dl Nistorescu, un tînăr fôrte simpatic și inteligent, își dă multă silință.

Celelalte școle aveau unele puține lucruri, altele mai nimic, cari s'atragă atențiunea visitorului. Se sperăm însă că asta a fost numai din causa neprevederii formării unei asemeni esposițiuni, interesantă din tôte punctele de vedere, și că la anul viitor ni se vor da lucrări mai meritorii.

Ca sé încheiăm: Pentru un început a fost destul de bine!

A. C. Șor.

Societatea pentru fond de teatru român.

În conțelegere cu onorab. inteligență română din Sighetul Marmației, adunarea Societății pentru fond de teatru român, convocată acolo pe 3 și 4 august, se amână pe 7 și 8 august st. n. conservându-se programa deja publicată.

Budapesta 9/21 iulie 1882.

În numele comitetului :

Iosif Vulcan

secretar.

V. Babeș

vice-președinte.

Bună dimineță !

— La ilustrațiunea de pe pag. 337. —

Pendantul ilustrațiunii din nr. trecut. După noapte, dimineță. După somn, deșteptare.

Pe fețe acelaș farmec, dar în altă înfățișare. Acolo dorul de somn, aici bucuria deșteptării.

Este greu a alege, care tablou e mai frumos, căci ambele fac o impresiune gingașe și plină de poezie.

I. H.

E c h o.

Bărbatul se duce de casă pe timp mai îndelungat și la despărțire dă nevastei sale :

— Remâi credincioasă, scumpa mea !

Nevăsta își scoțe basmeua și face un nod, ca să nu uite această cerere.

*

Polițistul cătră un vagabund : Ar vr'un mijloc de esistență ?

Vagabundul : Da, un stomac foarte bun.

*

Mama cătră fiica sa : Nu se cade ca tu să-ți dai portretul locotenentului. Și decă totuș vrei să faci această, cel puțin fă așa ca eu să nu știu nimica.

Literatura și arte.

Florile. Sub acest titlu a publicat dl. C. C. Datulescu la Rîmnic-Sărat un tratat de horticultură, semnalat deja prin noi. Tramițându-se și noue această lucrare, revenim cu plăcere, observând, că ea vine să satisfacă o necesitate simțită în literatura noastră. Autorul își împarte bine materia și scrie ușor, ceea ce este un merit la o astfel de lucrare. Drept specimen, reproducem în nr. prezente un mic articol despre Camelie. Edițiunea este ilustrată cu 115 gravuri intercalate în text. Cartea e voluminoasă, de 330 pagini. Se află de vîndare la autorul în Rîmnic-Sărat cu 5 lei.

Statua Independenței. Celim în „Liberalul“ din Iași : Dl. Tronescu, fost elev al școlii de Arte-frumose din orașul nostru și acum aflat la Roma de mulți ani, ca bursier al statului, a trimis zilele aceste primăriei de Iași trei mari fotografii reprezentând din față, spate și profil o pră frumoasă statuă. Aceste reproduceri sînt luate de pe opera cea mai nouă a talentatului sculptor, înfățișînd Independența română. Fața este blîndă și impunătoare, brațul drept cu un contur rotund și frumos ridicat, ține o coronă de lauri, pe cînd cel stîng se rașimă pe un scut, pe suprafața căruia se vîd săpate armele țării. Un bust frumos transpară sub zăua lipită de corp, și care dispăre sub draperia ce acopere figura dela cingătoare în jos. Concepțiunea figurei este simplă, naturală, escludînd ori-ce tendință de atitudine manierată sîu tea-

trală, ceea ce dă statuei un caracter de măreție neafectat. Cu un cuvînt este o operă concepută cu un profund simțemînt artistic, și care ne lasă a vedea în dl. Tronescu un sculptor de un talent superior, care va face onore României.

Reuniunea română de cînt și musică din Lugos, precum s'a anunțat în nr. trecut, la 11 iulie st. n. a represintat pentru prima-ură opera comica în 3 acte : „Micul principe“ de Lecocq. Succesul a fost complet. Un public mare și ales a asistat la această represintațiune, aplaudînd cu entusiasm pe braji diletanți, cari în adevăr meritau aceste aplause. A produs mare efect admirabilul cor de domnișore, cari încântară publicul și cu vocea și cu frumșea lor. Dintre persoanele cari jucară roluri deosebite, domnișora Elena Radulescu ca directoresa institutului de Luneville a fost mai mult aplaudată, căci a cîntat și jucat foarte bine ; asemenea a eșelat și domnișora Iulia Theodori în rolul de principesă de Parthenay. Dintre dni dl Augustin Tuculia puse publicul în pozițiunea de a crede, că vede un artist consumat ; asemenea au jucat bine și dl Fr. Iacobescu și dl Z. Czegka. În genere, diletanții, domnișorele și domni, sînt vrednici de cea mai sinceră laudă. Asemene laudă compete și dlui profesor de cîntări Czegka, precum și dlui Coriolan Bredicean, carele în calitatea sa de președinte al Reuniunii a contribuit mult la asigurarea acestui succes.

Planul Plevnei. Dl. căpitan Sagarcén din armata română a lucrat în relief, în ipsos, planul Plevnei cu împregiurimile sale, precum și cu pozițiunile ocupate de bateriile române, ruse și turcești. „Românul“ află, că s'au espediat două asemenea planuri și la Constantinopol, din cari unul e destinat lui Ghazi Osman pașă.

Dl. George Bengescu a început să publice la Paris o scriere sub titlul : „Voltaire, bibliographie de ses oeuvres“. Scrierea autorului român a atras deja atențiunea criticei literare franceze. Dl. Leopold Delisle, presintînd Academiei „des Inscriptions et Belles lettres“ din Paris primul volum apărut din această lucrare, a dîs că ea are meritul rar în astfel de lucrări d'a fi cu totul nouă și făcută după cercetări originale (de première main et à l'aide de recherches originales.)

„**Candela**“, jurnalul bisericesc-literar al arhidiecesei Bucovina, a apărut, cuprinzînd materii interesante, cu text românesc și slav-rusesc. Redactor prim e profesorul de universitate la facultatea teologică dl. dr. Vasile Mitrofanoviciu ; redactor al doile pentru textul slav-rusesc profesorul de cîntare corală dl. Isidor Vorobchieviciu ; administrator și editor archimandritul-mitrofor Arcadiu Ciupercoviciu. „Candela“ va apăre odată pe lună, prețul pe anul întreg e 4 fl., pe jumătate de an 2 fl. ; pentru România pe anul întreg 12 lei, pe jumătate de an 6 lei. Dorim prosperare noului organ de publicitate, care are o misiune atât de frumoasă în Bucovina !

Dl. M. Millo n'a putut merge cu trupa sa la Cernăuți și astfel anunțarea din nr. trecut a corespundintelui nostru nu s'a realizat. În loc de artistul, sosi la Cernăuți în 8 l. c. o depeșă, care — precum ni spune „Aurora Română“ — arătă, că i se bolnavi primul artist și astfel nu pôte vini până la anul. Sperăm, că pe atunci va vini și în Transilvania și în părțile noastre.

C e e n o u

Știri personale. *Mostenitorul de tron Rudolf*, făcînd o excursiune în Transilvania, se dîce că va face o vizită și regelui României la Sinaia ; Alteța Sa ar fi însoțit de dl. prim-ministru Coloman Tisza. — *Dl. I. C.*

Bratian petrece dimpreună cu familia sa la băile de mare dela Constanța, care atrage din ce în ce un public mai numeros. — *Di Tocilescu* s'a dus la expozițiunea industrială din Moscua.

Adunarea din Sighetul Marmației a Societății pentru fond de teatru român, la 7 și 8 august, are să fie una din cele mai interesante, din câte a ținut până acuma această societate, care în anii din urmă a luat un avânt atât de îmbucurător. Aceasta va fi prima adunare mai mare rom., care se va ține în acele părți, de aceea inteligența română de acolo a luat angajamentul pentru ca succesul să fie cât mai complet. Interesul cauzei și locurile romantice vor atrage un public numeros. Comitetul arangiator local lucrează cu diligență, ca și partea socială să fie mulțumitoare. În ziua primă a adunării se va ține un prânz comun la otelul „Corona”, sera va da un concert însoțit de bal. A doua zi demineța se va face excursiune la salinele Slatinei, și după rentorcere se va continua adunarea. Tot cam pe atunci și vr'o două societăți magiare vor ține acolo adunări, se va arangia și o expozițiune, ier una din ele, Societatea Carpatină va arangia excursiuni interesante în diferite puncte ale comitatului. Dni cari doresc să fie siguri de cvartire sânt rugați a se adresă în privința acesta la cassariul comitetului de primire MOD. profesor și protopop onorar Ioan Pop până la 5 august.

Un examen din limba română. Din Beiuș primim aceste șire: Guvernul a înființat aici în toamna trecută o școlă de fetețe cu 6 clase, cu un profesor și două învățătoare. Examenele s'au ținut la 3 și 4 l. c. Am asistat și eu la ele, interesat deosebit de progresul ce elevele au făcut în limba română. E de însemnat, că în statutele ministeriale limba română nu se consideră ca studiu obligat, ci numai ca studiu extraordinar. Est-timp a propus limba română în toate clasele dșora Aurelia Roșescu, o jună sirguincioasă, afa-bilă bine instruită și română verde. De și prelegerile din limba română s'au început numai în luna lui decembrie, totuș progresul a fost îmbucurător. Elevele din clasa primă și a doua au cetit din legendar, cele din cl. III și IV—VI au cetit și analizat sintactic. În fine dșora Aurelia Curtescu a declamat frumos „Balcanul și Carpatul” de V. Alecsandri, alte două fetețe au declamat bine „Jigmond Bători” de Iosif Vulcan și „Sergentul” de V. Alecsandri. Mai însemn, că dintre 44 de fetețe, câte au studiat limba română, 10, au fost neromâne. Părinții români, și toți cei ce se interesează de cultura română, s'au dus acasă mulțumiți. Dșora Aurelia Roșescu, (fiica dlui protopop gr. or. din Cluș,) merită recunoștință și laudă, pe cari i le și dăm cu totă plăcerea.

Societatea „Petru Maior” a junimei române din Budapesta ni-a trimis raportul seu pe anul școlar 1881—82. Din acesta scótem următoarele date: Societatea a continuat transcrierea Istoriei lui Petru Maior, sperând a-l pute da sub presă în anul viitor; a înființat un cor vocal și a dat cvartir gratuit la 3 membri mai săraci. Are 10 membrii fondatori și 48 membrii ordinari. A ținut 2 ședințe generale ordinare, 5 extraordinare, 18 ședințe ordinare de săptămână. S'a cetit 15 lucrări originale în prosă, 2 traduceri, 5 poesii originale, s'au declamat două. Cassa la finea lui maiu a fost: fondul nealienabil 3009 fl. 21 cr., fondul disponibil 350 fl. 84 cr. Biblioteca are 336 opere românești, 209 franceze, 259 în diverse limbi, cu totul 804 opere.

La Brașov Reuniunea română de gimnastică și cântări marți la 11 iulie ș-a ținut a doua convenire colegială. Antăiu s'a executat o programă musicală, apoi a urmat danț. Petrecerea s'a ținut în sala otelului Nr. 1.

Au murit: *Maria Centea* ved. *Criste* la Cluș în 14 l. c. în etate de 25 ani. — *Maria Lebu n. Cioran*, soția dlui Alesandru Lebu, proprietar în Cacova lângă Sibiu, la 10 l. c. în etate de 35 ani.

Logogrif

de B. O. Popescu.

Din următoarele silabe:

a, ac, ar, ba, ben, de, di, dich, e, e, e, la, ne, o, pi, ri, rug, scó, see, stoi, tol, tiv, u; să se formeze 9 cuvinte, ale căror litere inițiale cetite din sus în jos, să ne deie titlul unei foi populare, ier cele finale — cetite din jos în sus — se ni dee titlul unei poesii de redactorul acelei foi.

Cuvintele-s următoarele:

1) Înșuflețită a fost într'un timp inteligența română oradană pentru redicarea uneia de fetețe. Se pare însă acum, că a dispărut acea înșuflețire!

2) Un oraș în Austria superioară cu mine de sare.

3) Când vom avé și noi românii din Ungaria și Transilvania unul cuotidian?

4) Un erou de pe timpul resbelului troian de 10 ani, care — aprinđend grecii cetatea Troia — cu brațele a scos pe părintele seu bérân din orașul încins deja în flacară.

5) Un scriitor rusesc.

6) General austriac, cunoscut din luptele ce a purtat în luna marție a. c. cu bosniecii.

7) Un soi de arbore.

8) Un geniu grec din evul vechiu; renumit după scrierile lui dramatice.

9) Când va fi fieșce-care învățător poporal așa — și consciințios în oficiul seu: atunci vom avé speranță la redicarea poporului nostru.

Terminul de deslegare e 2 august. Ca totdeuna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghiciturei pătrate din nr. 25:

D A C I
A M O S
C O P I
I S I S

Bine l'au deslegat dómnele și domnișórele: Amalia Popescu, Maria Crișan, Silvia Tamașdan, Minodora Micșunescu.

Premiul l'a câștigat dna Maria Crișan.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sərbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca	11	23	Mța Eutimia.	4 11	7 59
Luni	12	24	M. Proclu și Ilarie.	4 13	7 58
Marti	13	25	Sob. Arch. Gavril.	4 15	7 57
Mercuri	14	26	Apost. Achila.	4 16	7 55
Joi	15	27	SS. M. Chiril și Iul.	4 17	7 54
Vineri	15	28	M. Atinogen.	4 19	7 52
Sâmbeta	17	29	Mța Marina.	4 21	7 51

Proprietar, redactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală nr. 274.